

Den 21. juni 2018
MFVM 553

GRUNDNØTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om Kommissionens forslag til reviderede EU-miljømærkekriterier for produktgruppen papir (komitesag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har fremlagt forslag om reviderede EU miljømærkekriterier for produktgruppen papir (komitesag). Forslaget har hjemmel i Europa-Parlamentets og Rådets forordning 66/2010 af 25. november 2009 om EU-miljømærket. Forslaget opstiller miljøkrav til papir, der skal mærkes med EU miljømærket, Blomsten. Forslaget forventes til afstemning i Kommissionens forskriftudvalg for EU's miljømærke den 29. juni 2018. Forslaget vurderes at påvirke beskyttelsesniveauet positivt, idet forslaget indeholder en række stramninger i forhold til de eksisterende miljømærkekriterier. Forslaget vurderes ikke at have væsentlige økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner, kommuner eller erhvervslivet. Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget.

Baggrund

Kommissionen har fremlagt forslag om reviderede EU miljømærkekriterier for produktgruppen papir.

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 8, stk. 2 i EU miljømærkeforordningen nr. 66/2010.

Forskriftudvalget træffer afgørelse i sager om miljømærkekriterier efter forskriftprocedure med kontrol (artikel 5a i Rådets afgørelse 1999/468/EF, som ændret ved Rådets afgørelse 2006/512 af 17. juli 2006), jf. art. 16, stk. 2 i miljømærkeforordningen. Hvis der i komiteen er kvalificeret flertal for et forslag, udsteder Kommissionen beslutningen, når Parlamentet har gennemført en legalitetskontrol af forslaget indenfor tre måneder. Opnås der ikke kvalificeret flertal i komiteen, forelægger Kommissionen sagen for Rådet og underretter samtidig Europa-Parlamentet. Hvis der i Rådet er kvalificeret flertal imod et forslag, skal Kommissionen behandle sagen på ny. Vedtager Rådet forslaget med kvalificeret flertal eller udtaler Rådet sig ikke inden en frist på højst to måneder, kan Kommissionen udstede beslutningen, når Parlamentet har gennemført en legalitetskontrol af forslaget inden for fire måneder fra Kommissionens forelæggelse.

Forslaget forventes sat til afstemning i Kommissionens forskriftudvalg for EU's miljømærke, Blomsten den 29. juni 2018.

Formål og indhold

Forslaget indebærer at tre selvstændige produktgrupper (tidligere *tissue (aftøringspapir)*, *kopi- og trykpapir* og *avispapir*) sammenlægges til én produktgruppe, idet hovedbestanddelen *papirmasse* indgår i alle tre områder, og miljøkravene på tværs er næsten identiske. Forslaget er overordnet set en stramning af miljømærkekriterierne på papirområdet, da kriterierne i tillæg til stramninger på indholdet fremadrettet også indeholder skrappe proceskrav (energiforbrug og emissioner).

Kravene foreslås fordelt på to papirkategorier:

1. Grafisk papir (tidligere to produktgrupper *kopi- og trykpapir* og *avispapir*) omfatter grafisk papir til skrive- og trykformål til både privat og professionelt brug. Produktkategorien defineres som ark eller ruller af ubeskrevet (eventuelt farvet) papir, som anvendes til udskrivning, kopiering, avispapir eller til at skrive eller tegne på.

EU miljømærket grafisk papir omfatter ikke: Parfumeret papir, varmfølsomt papir, fotografisk papir, og papir/karton til emballage/indpakning.

2. Tissue eller aftøringspapir (tidligere produktgruppen *tissue*) omfatter papir med sugsevne i ark eller på ruller i form køkkenrulle, toiletpapir, servietter, papirhåndklæder, og som anvendes til personlig hygiejne, adsorption af væsker og/eller aftørring af beskidte overflader. Produktkategorien omfatter produkter til professionelt og privat brug. Miljømærket tissue må tilsættes lotion (balsam), såfremt det overholder en række miljø- og sundhedskrav.

EU miljømærket tissue omfatter ikke: Aftøringspapir, der indeholder rengøringsmidler, er coatet med andre materialer, eller aftøringspapir som indeholder parfume.

De miljømæssige krav er meget ens til de to papirkategorier (og behandles nedenfor), mens de funktionelle krav, beskrevet ovenfor, sættes i forhold til det endelige formål med papiret.

Indenfor kopi og trykpapir findes der 72 licenser (566 produkter), avispapir: 6 licenser (35 produkter) og tissue: 149 licenser (7908 produkter). Ingen danske virksomheder har EU miljømærkelicens til papirprodukter, men EU miljømærkede papirprodukter forhandles i Danmark.

Miljøkrav

Kriterierne er meget omfattende, idet de gælder råmaterialet (træ eller genanvendt papir), produktionsforholdene og ikke mindst krav til kemiske stoffer, der tilsættes til papirproduktet.

Kriterierne har især sigte på:

- at understøtte bæredygtig skovdrift
- at reducere udledningen af giftige eller eutrofierende (næringsberigende) stoffer til vandmiljøet
- at reducere miljømæssige skader og risici, som er forbundet med energiforbrug (global opvarmning, forsuring, ozonlags nedbrydning, udtømming af ikke-fornybare ressourcer)
- at reducere miljømæssige skader og risici, som er forbundet med farlige kemikalier.

Den væsentligste ændring for begge produktkategorier er kravet til andelen af certificerede træfibre fra bæredygtigt skovbrug og/eller fibre fra returpapir. Grænsen hæves fra 50 % til 70 % af det samlede fiberinput. Derudover er kravene til emission til luft og vand i forbindelse med produktionen skærpet, så det i høj grad afspejler EU's BREF værdier (*Best Reference* dokumenter) for *Best Available Technology* (BAT). Det medfører også, at papirproducenter udenfor EU underlægges disse krav i forbindelse med produktionen af EU miljømærkede papirprodukter. I kriterierne for tissue er kemikaliekraevne skærpet, så blandt andet parfume ikke må tilsættes, og hvis der anvendes lotion må den blandt andet ikke indeholde allergifremkaldende stoffer, parabener eller formaldehyd.

Certificeret træ og returpapir

Fibre kan være nye træfibre eller fibre fra returpapir, eller kombinationer deraf. Minimum 70 % af fiberindholdet skal stamme fra bæredygtigt skovbrug certificeret efter FSC, PEFC eller lignende og/eller fra returfibre, der opfylder særlige standard for genanvendelse af papir og pap (EN 643). Den resterende del af træråvaren skal være omfattet af FSC's eller PEFC's eller tilsvarende kontrolordninger.

Proceskrav

Kommissionen vurderer, at stramningerne til proceskrav (energiforbrug og emissioner) har betydning for ca. en tredjedel af de nuværende produktionssteder på en eller flere parametre, som vil skulle ændre produktionsforholdene for at bibeholde licensen.

Udledninger til vand og luft. Omfatter begrænsninger for udledning (emission) til vand af: COD (organisk stof), AOX (adsorberbare halogenerede organiske stoffer) og P (fosfor), og til luft af: NO_x (kvælstofilter) og S (SO₂).

Desuden begrænses CO₂-udledningen ved hjælp af en grænseværdi for summen af CO₂ fra anvendt brændsel og CO₂ fra anvendt elektricitet. Ansøgere om miljømærkelicens skal anvende det europæiske gennemsnit for CO₂-udledning fra elektricitet, medmindre de kan dokumentere en anden værdi for den anvendte elektricitetsmængde. CO₂-udledningen fra fornybar energikilder indgår ikke i CO₂ beregningen.

For tissue er kravet til dannelsen af adsorberbare halogenerede organiske forbindelser (AOX) harmoniseret med kravet til grafisk papir og skærpet fra 0,25 kg til 0,17 kg pr. lufttørret ton papirmasse (ADT). AOX opstår under produktionen af papirmassen, og omfatter dannelsen af halogenerede organiske forbindelser med indhold af klor, brom eller jod. Det er især brugen af klorgas (Cl₂) i blegprocessen, der har givet anledning til dannelsen af store mængder AOX. I stedet kan anvendes klordioxid (ClO₂) eller fx brintoverilte. Desuden afhænger dannelsen af AOX også af træsorten, idet stigende mængder af lignin kræver en kraftigere blegning.

Blegning. Klorgas (Cl₂) må ikke anvendes til blegning af papirfibre. ClO₂ må gerne anvendes.

Affarvning (af fibre fra returpapir). Der må ikke anvendes APEO'er og nonylphenolethoxylater. Øvrige vaskeaktive stoffer (tensider) som anvendes i afsværtningen af papir må ikke være potentielt bioakkumulérbare. Konservingsmidler som hindrer vækst i fremstillingen af papirmassen skal være godkendt i forhold til Biocidforordningen (528/2012) og må ikke være potentielt bioakkumulérbare.

Energiforbrug. Omfatter elektricitetsforbrug og brændselsforbrug, herunder også forbrug af træ samt træbaserede restprodukter fra papirfremstillingsprocessen. Kravet ligger indenfor de værdier, der stilles i EU's arbejde med bedste tilgængelige teknologi (BAT) for energiforbrug ved papirfremstilling.

Affaldshåndtering. Der skal være systemer på papirfabrikken, der sikrer håndtering af farligt affald. Overskydende træ- og papiraffald skal genanvendes i produktionen til nyt papir eller energiproduktion.

Kemikalier. Regulering af tilsatte stoffer og blandinger

Stoffer, der i EU's REACH lovgivnings artikel 57 defineres som *særligt problematiske stoffer* (SVHC) og optaget på kandidatliste jf. REACH forordningens artikel 59 (1), må ikke forefindes i det færdige papirprodukt i en mængde over 0,10 vægt-%.

Som udgangspunkt må der ikke tilsættes et stof eller en blanding, der resulterer i en mængde over 0,10 vægt-% af det færdige papirprodukt og som kan klassificeres (inkl. selvklassificering) som giftige, kræftfremkaldende, mutagene (stoffer, der kan skade arveanlæg) eller reproduktionstoksiske (stoffer, der er skadelige for forplantningsevnen), sensibiliserende eller miljøfarlige.

Afvielser fra kemikaliekraevne. Kommissionen har mulighed for at indrømme afvigelse fra kemikaliekraevne (dog ikke stoffer på *REACH kandidatlisten*), såfremt det teknisk set ikke er muligt at erstatte stofferne. Kommissionen har foreslået følgende afvielser:

For begge produktkategorier:

- Farver og pigmenter. Her er undtagelsen H411, H412 samt H413, hvis kemikalieleverandøren kan dokumentere af fixeringen af farven er højere end 98 %.
- Kationiske polymere. Her er undtagelsen H411, H412 samt H413, hvis kemikalieleverandøren kan dokumentere at sikkerhedsprocedure og dosseringsvejledninger er overholdt.

For *grafisk papir* er der foreslået følgende afvigelse:

- Basis farver. Stoffer klassificeret som H400, H410 samt H317 er undtaget, hvis kemikalieleverandøren kan dokumentere at relevante instruktioner er fulgt.

For *tissue* er der foreslået følgende afvigelse:

- Glyoxal må ikke tilsættes som vådstyrkemiddel, men er tilladt i genanvendt papir som urenhed i op til 0,10 vægt-%.
- PAE- (Polyamidoamine-epichlorohydrin) baseret vådstyrkemiddel. Restindhold af epichlorohydrin og derivater heraf er tilladt i koncentration op til 0,35 vægt-% aktiv stof i vådstyrkemidlet.

Farvestoffer. Der må ikke anvendes farvestoffer og farvepigmenter baseret på metalkomplekser herunder bly, kobber, krom eller aluminium. Azo-farvestoffer (der kan fraspalte specifikke kræftfremkaldende aromatiske aminer) må ikke anvendes i miljømærket grafisk papir eller i miljømærket tissue.

Parfume og lotion. Som nyt krav er parfume ikke tilladt i EU miljømærkede papirprodukter. Lotion er fortsat tilladt EU miljømærkede tissue, men må ikke indeholde stoffer, der er klassificeret som sensibiliserende (H317 og H334). Desuden må konserveringsmidlerne MIT (methyl-isothiazolinon), parabener, triclosan, formaldehyd og blandinger, der frigiver formaldehyd ikke anvendes i den lotion, der indarbejdes i aftøringspapiret.

Brugsegnethed. Produktet skal være brugsegnet til dets formål og opfylde forbrugernes behov.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt sagen som et led i forskriftproceduren med kontrol med henblik på legalitetskontrol.

Nærhedsprincippet

Der er tale om en gennemførelsesforanstaltning til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at det følger heraf, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Miljømærkeordningen er frivillig. Beslutninger om miljømærkekriterier i medfør af EU's miljømærkeforordning er direkte gældende i EU medlemslandene.

Konsekvenser

Forslaget indebærer ingen ændringer i danske love og/eller bekendtgørelser. Forslaget vurderes ikke at have væsentlige statsfinansielle konsekvenser. Forslaget vurderes ikke at have væsentlige erhvervsadministrative konsekvenser for danske virksomheder, da ingen danske virksomheder har EU miljømærkelicens til papirprodukter. Kommissionen redegør ikke for de økonomiske konsekvenser i ændringsforslaget til Kommissionsbeslutningen, men forslaget vurderes ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner. Forslaget skønnes at have positiv virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark, idet forslaget samlet set vurderes at skærpe miljøkravene til EU miljømærket papir.

Høring

Danmarks Miljømærkenævn er den 7. juni 2018 blevet orienteret om Kommissionens forslag.

Forslaget har været i skriftlig høring i EU Miljøspecialudvalget. Der er ikke indkommet høringssvar.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side ikke bekendt med offentlige tilkendegivelser om forslaget i andre medlemsstater, og der forventes at være et kvalificeret flertal for forslaget blandt medlemsstaterne.

Regeringens generelle holdning

Regeringen er positiv overfor forslaget til miljømærkekriterier for papir. Regeringen støtter det skærpede krav om mere certificeret træ fra bæredygtigt drevet skov og/eller fibre fra returpapir, og der lægges vægt på, at niveauet holdes på 70 %. Det flugter nu med den danske stats cirkulære om sikring af bæredygtigt træ i statens indkøb. Regeringen støtter, at produktkategorierne ikke omfatter parfumerede produkter (for eksempel enten toiletpapir eller tegnepapir). Regeringen vil arbejde for, at denne del af forslaget bibeholdes. Regeringen arbejder for, at antallet af afvigelser fra kemikaliekraevne forbliver lavt eller reduceres yderligere, idet omfang det skønnes muligt at kunne substituere de miljø- og sundhedsfarlige kemikalier. Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketinget.